

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

PHẠM VĂN HUY

TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC THU BẢO HIỂM XÃ HỘI
CỦA BẢO HIỂM XÃ HỘI HUYỆN ĐỊNH HÓA
TỈNH THÁI NGUYÊN

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

PHẠM VĂN HUY

TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC THU BẢO HIỂM XÃ HỘI
CỦA BẢO HIỂM XÃ HỘI HUYỆN ĐỊNH HÓA
TỈNH THÁI NGUYÊN

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế
Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Giảng viên hướng dẫn khoa học: PGS.TS.VŨ THANH SƠN

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này là công trình nghiên cứu của riêng tôi, chưa công bố tại bất kỳ nơi nào, mọi số liệu sử dụng trong luận văn này là những thông tin xác thực.

Tôi xin chịu mọi trách nhiệm về lời cam đoan của mình

Thái Nguyên, ngày 01 tháng 02 năm 2016

Tác giả luận văn

Phạm Văn Huy

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS Vũ Thanh Sơn, người thầy đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo khoa Kinh tế, khoa Sau Đại học - Trường Đại học Kinh tế & Quản trị kinh doanh Thái Nguyên - Đại học Thái Nguyên đã đóng góp nhiều ý kiến quý báu giúp đỡ tôi trong quá trình nghiên cứu, hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn tới các Ban lãnh đạo của Bảo hiểm xã hội tỉnh Thái Nguyên, các đồng chí, đồng nghiệp tại Bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa tỉnh Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Do bản thân còn nhiều hạn chế nên luận văn không tránh khỏi những thiếu sót, tôi rất mong nhận được những ý kiến đóng góp của các thầy, cô giáo và các bạn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 01 tháng 02 năm 2016

Học viên

Phạm Văn Huy

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
CÁC CHỮ VIẾT TẮT DÙNG TRONG LUẬN VĂN	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ, SƠ ĐỒ	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Những đóng góp mới của luận văn	2
5. Kết cấu của luận văn	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC THU BẢO HIỂM XÃ HỘI	4
1.1. Cơ sở lý luận	4
1.1.1. Những vấn đề cơ bản về Bảo hiểm xã hội	4
1.1.2. Công tác quản lý thu Bảo hiểm xã hội	13
1.1.3. Các hoạt động nhằm tăng cường công tác thu Bảo hiểm xã hội.....	30
1.1.4. Các nhân tố ảnh hưởng đến công tác quản lý thu Bảo hiểm xã hội.....	33
1.2. Cơ sở thực tiễn	35
1.2.1. Tổng hợp các công trình nghiên cứu có liên quan đến đề tài.....	35
1.2.2. Kinh nghiệm về công tác thu BHXH ở một số địa phương.....	36
1.2.3. Bài học kinh nghiệm trong công tác thu BHXH cho huyện Định Hóa tỉnh Thái Nguyên.....	39
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	42
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	42
2.2. Mô hình nghiên cứu	42
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	43
2.3.1. Chọn địa điểm nghiên cứu	43
2.3.2. Phương pháp điều tra thu thập số liệu.....	43

2.3.3. Phương pháp phân tích số liệu	44
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	47
2.4.1. Chỉ tiêu số thu BHXH	48
2.4.2. Chỉ tiêu số lượng lao động	48
2.4.3. Chỉ tiêu đánh giá hiệu quả công tác thu BHXH.....	49
Chương 3: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC THU BHXH CỦA BẢO HIỂM XÃ	
HỘI HUYỆN ĐỊNH HÓA TỈNH THÁI NGUYÊN	52
3.1. Giới thiệu chung về cơ quan BHXH huyện Định Hóa tỉnh Thái Nguyên	52
3.1.1. Đặc điểm kinh tế - xã hội huyện Định Hóa ảnh hưởng đến việc phát triển quỹ bảo hiểm xã hội	52
3.1.2. Giới thiệu về BHXH huyện Định Hóa.....	56
3.2. Thực trạng công tác thu BHXH tại BHXH huyện Định Hóa	62
3.2.1. Công tác thu BHXH	62
3.2.2. Kết quả thu BHXH trên địa bàn huyện Định Hóa	67
3.3. Các hoạt động nhằm tăng cường công tác thu BHXH trên địa bàn huyện Định Hóa tỉnh Thái Nguyên.....	74
3.3.1. Mở rộng, phát triển đối tượng tham gia bảo hiểm xã hội	74
3.3.2. Kiện toàn đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức quản lý thu BHXH.....	77
3.3.3. Tăng cường các biện pháp để phát triển nguồn thu BHXH	78
3.3.4. Tổ chức tuyên truyền, phổ biến chính sách, pháp luật BHXH đến mọi người lao động.....	80
3.3.5. Rà soát, đẩy mạnh cải cách thủ tục hành chính, ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động nghiệp vụ BHXH.....	82
3.4. Các nhân tố ảnh hưởng tới công tác thu BHXH trên địa bàn huyện Định Hóa tỉnh Thái Nguyên.....	83
3.4.1. Mô tả mẫu	83
3.4.2. Kết quả ước lượng mô hình	85
3.4.3. Phân tích các nhân tố tác động trực tiếp đến việc tham gia đóng BHXH theo kết quả ước lượng mô hình.....	87
3.5. Đánh giá về công tác thu bảo hiểm xã hội ở bảo hiểm xã hội huyện Định Hóa	93
3.5.1. Những kết quả đạt được	93
3.5.2. Những yếu kém, hạn chế.....	94

3.5.3. Nguyên nhân của những hạn chế	96
Chương 4: ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC THU BHXH CỦA BẢO HIỂM XÃ HỘI HUYỆN ĐỊNH HÓA TỈNH THÁI NGUYÊN	99
4.1. Định hướng tăng công tác thu BHXH đến năm 2020	99
4.1.1. Định hướng tăng cường công tác thu Bảo hiểm xã hội của BHXH Việt Nam đến năm 2020	99
4.1.2. Định hướng tăng cường công tác thu Bảo hiểm xã hội của BHXH Định Hóa đến năm 2020	99
4.2. Giải pháp nhằm tăng cường công tác thu BHXH trên địa bàn huyện Định Hóa tỉnh Thái Nguyên	100
4.2.1. Vận dụng bài toán tài chính để xác định mối quan hệ giữa tiền lương (thu nhập bình quân) làm căn cứ đóng BHXH, thời gian tham gia BHXH, tổng số tiền thu BHXH của một người lao động làm căn cứ đóng BHXH nhằm đảm bảo thu đủ chi	100
4.2.2. Đẩy mạnh công tác tập huấn, thông tin, tuyên truyền để tăng cường hiểu biết của người lao động về BHXH	102
4.2.3. Cải cách thủ tục hành chính, giải quyết triệt để các khiếu nại	105
4.2.4. Nâng cao chất lượng cán bộ chuyên quản, chuyên thu của BHXH huyện Định Hóa	108
4.2.5. Hoàn thiện quy trình quản lý thu BHXH	108
4.2.6. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra đối với công tác thu quỹ BHXH ..	116
4.2.7. Mở rộng đối tượng, hình thức tham gia BHXH	117
4.2.8. Tăng cường, đề cao vai trò, hiệu quả trong việc phối kết hợp của các cơ quan quản lý Nhà nước	117
KẾT LUẬN	120
TÀI LIỆU THAM KHẢO	122
PHỤ LỤC	124

CÁC CHỮ VIẾT TẮT DÙNG TRONG LUẬN VĂN

BHXH	: Bảo hiểm xã hội
BHXHBB	: Bảo hiểm xã hội bắt buộc
BHXHTN	: Bảo hiểm xã hội tự nguyện
BHYT	: Bảo hiểm y tế
DNNN	: Doanh nghiệp nhà nước
DNNQD	: Doanh nghiệp ngoài quốc doanh
HCSN	: Hành chính sự nghiệp
HĐLĐ	: Hợp đồng lao động
NLĐ	: Người lao động
NSDLĐ	: Người sử dụng lao động
SDLĐ	: Sử dụng lao động
SXLĐ	: Sản xuất lao động

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Số lao động và số đơn vị tham gia BHXH bắt buộc tại BHXH huyện Định Hóa giai đoạn 2013-2015	63
Bảng 3.2: Tổng quỹ lương thực tế làm căn cứ đóng BHXH bắt buộc.....	64
Bảng 3.3: Tình hình thực hiện kế hoạch thu BHXHBB ở BHXH huyện Định Hóa (2013-2015)	67
Bảng 3.4: Kết quả thu BHXHBB tại BHXH huyện Định Hóa (2013-2015).....	68
Bảng 3.5: Kết quả thu BHXHBB theo khối ngành tại BHXH huyện Định Hóa (2013-2015)	70
Bảng 3.6: Tình hình nợ đọng BHXH tại BHXH huyện Định Hóa giai đoạn 2013-2015	72
Bảng 3.7: Tỷ lệ nợ đọng so với tổng số thu thực tế giai đoạn 2013 - 2015	72
Bảng 3.8: Tình hình nợ đọng so với tổng số thu thực tế theo khối loại hình tham gia BHXH từ năm 2013-2015.....	72
Bảng 3.9: Số lao động ký hợp đồng có thời gian từ 01 tháng đến dưới 03 tháng tham gia BHXH tại BHXH huyện Định Hóa giai đoạn 2013-2015	75
Bảng 3.10: Cơ cấu mẫu theo số người tham gia đóng BHXH.....	83
Bảng 3.11: Đánh giá các nhân tố ảnh hưởng đến yếu tố tham gia đóng BHXH của người lao động trên địa bàn huyện Định Hóa.....	84
Bảng 3.12: Phân tích các hệ số của mô hình (Omnibus Tests of Model Coefficients)	85
Bảng 3.13: Kết quả tóm tắt của mô hình (Model Summary).....	86
Bảng 3.14: Phân loại đối tượng tham gia BHXH (Classification Table ^a)	86
Bảng 3.15: Các biến trong mô hình (Variables in the Equation).....	87
Bảng 3.16: Tác động trực tiếp của các biến độc lập Xi lên khả năng tham gia đóng BHXH của người lao động được điều tra (Y)	88
Bảng 3.17: Mức độ hiểu biết về BHXH của người lao động.....	90

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ, SƠ ĐỒ

Biểu đồ:

Biểu đồ 3.1: Số đơn vị tham gia BHXH bắt buộc tại BHXH huyện Định Hóa giai đoạn 2013-2015	63
Biểu đồ 3.2: Số lao động tham gia BHXH bắt buộc tại BHXH huyện Định Hóa giai đoạn 2013-2015	63
Biểu đồ 3.3: Tổng quỹ lương thực tế làm căn cứ đóng BHXH bắt buộc trên địa bàn huyện Định Hóa	64
Biểu đồ 3.4: Tình hình thực hiện kế hoạch thu BHXHBB ở BHXH huyện Định Hóa (2013-2015).....	68
Biểu đồ 3.5: Mức độ hiểu biết về BHXH của người lao động.....	91

Sơ đồ:

Sơ đồ 1.1: Quy trình thu BHXH	27
Sơ đồ 2.1: Khung phân tích.....	42
Sơ đồ 3.1: Hệ thống BHXH Việt Nam	57
Sơ đồ 3.2: Hệ thống tổ chức bộ máy hoạt động của BHXH huyện Định Hóa.....	60